

รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ประเภทพัฒนานักวิจัย

(สนับสนุนโครงการวิจัยด้วยเงินรายได้ของคณะวิทยาศาสตร์ประจำปีการศึกษา 2545)

เรื่อง

สมบัติของ diblock copolymer $E_{11}B_8$, $E_{45}B_{10}$ และ $E_{17}B_{12}$

และอนุพันธ์ methacrylate ในสารละลายน้ำ

Characterization of diblock copolymers $E_{11}B_8$, $E_{45}B_{10}$ and
 $E_{17}B_{12}$ and their methacrylate derivatives in aqueous
solution

โดย

ดร.จิราภรณ์ ไชยบัญญัติษฐ์

ที่ปรึกษาโครงการ

รศ.ดร.เพริศพิชญ์ กณารัตนา

บทคัดย่อ

ศึกษาสมบัติของ block copolymer ชนิด nonionioic surfactant ชนิด E_mB_n เมื่อ E = oxyethylene, OCH_2CH_2 , B = oxybutylene, $OCH_2CH(C_2H_5)$ และ m และ n คือจำนวนของหน่วยซ้ำ ศึกษา phase diagram ของสารละลาย $E_{11}B_8$ -unpurified (มี $m/n = 11/8 = 1.38$) ที่ $c \approx 0.3$ wt% และที่ $T = 3$ °C เป็นอุณหภูมิต่ำสุดที่สารละลายขุ่นเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของไมเซลล์จากทรงกลมไปเป็นแบบคล้ายตัวหนอน ผลที่ได้คล้ายกับสารละลาย $E_{11}B_8$ -purified แต่เส้นกราฟที่แบ่งแยกระหว่างสารละลายขุ่นและใสจะอยู่ต่ำกว่าสารละลาย $E_{11}B_8$ -purified เนื่องมาจากการมี homopoly(butylene oxide) (B_{16}) ปนอยู่จึงไม่ทำการวัด cmc และวัดความหนืดของสารละลายของพอลิเมอร์ชนิดนี้ในน้ำ สารละลาย $E_{17}B_{12}$ ($m/n = 17/12 = 1.42$) เมื่อความเข้มข้นหรืออุณหภูมิเปลี่ยนไปสารละลายอยู่ในสถานะของเหลวใสที่ $c < 20$ wt% และที่ $T < 20$ °C ได้ไมเซลล์ทรงกลม แต่ที่ $T > 20$ °C ไมเซลล์มีรูปร่างคล้ายตัวหนอนทำให้สารละลายขุ่น ที่ $c = 15-25$ wt% และ $T = 25-35$ °C ได้สารอยู่ในสถานะเจลใส ที่ $c = 25-30$ wt% และที่ $T < 10$ °C สารอยู่ในสถานะเจลใส สารละลาย $E_{45}B_{10}$ ($m/n = 45/10 = 4.5$) ที่ $c > cmc$ ไมเซลล์มีรูปร่างทรงกลมเท่านั้น ที่ $c \approx 21$ wt% เป็นความเข้มข้นต่ำสุดที่สารละลายได้เปลี่ยนสถานะจากของเหลวไปเป็นเจล ที่อุณหภูมิ 37 °C ซึ่งเป็นอุณหภูมิเดียวกับร่างกายของมนุษย์ ดังนั้นพอลิเมอร์ชนิดนี้สามารถนำไปทำเป็น drug carrier ได้ หา cmc โดยใช้วิธี dye solubilization ของสารละลาย $E_{45}B_{10}$ ณ อุณหภูมิห้องได้ $cmc = 1.37$ g dm⁻³ (0.14 wt%) สารละลาย $E_{17}B_{12}$ ขุ่น ณ อุณหภูมิห้องค่า cmc ที่ได้จึงเป็นค่าไม่ถูกต้อง วัดความหนืดของสารละลาย $E_{17}B_{12}$ โดยใช้ Ubbelohde viscometer ที่อุณหภูมิ 10 °C ได้ $[\eta] \approx 4$ cm³ g⁻¹ ที่ 20 °C ค่า $[\eta]$ เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญเมื่อความเข้มข้นน้อยกว่า 2 g dm⁻³ เกิดการดูดซับของพอลิเมอร์บนผนังของ capillary viscometer และการดูดซับมากขึ้นเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นสาเหตุเนื่องจากน้ำเป็นตัวทำละลายที่ไม่ดี แต่ที่ความเข้มข้นมากกว่า 2 g dm⁻³ ได้ $[\eta] \approx 5.5$ cm³ g⁻¹ สำหรับสารละลาย $E_{45}B_{10}$ ที่อุณหภูมิ 25 °C ได้ $[\eta] \approx 10.18$ cm³ g⁻¹ เนื่องมาจากไมเซลล์มีขนาดใหญ่ขึ้น สามารถสังเคราะห์ $E_{45}B_{10}M$ จาก $E_{45}B_{10}H$ ได้หมู่ปลายคือ methacrylate แต่ไม่สามารถสังเคราะห์ไมเซลล์ของ $E_{45}B_{10}M$ แบบถาวรได้เมื่อใช้ปฏิกิริยา free-radical polymerization และใช้ริเริ่มคือ benzoyl peroxide

คำหลัก: copolymer ความหนืด, ไมเซลล์ทรงกลม, ไมเซลล์คล้ายตัวหนอน, methacrylation